

nawożenia. Proponowana metoda usuwania i zagospodarowania nawozu naturalnego z fermy zapewni jego minimalne oddziaływanie na sąsiednie obszary pod względem rozprzestrzeniania się odorów złoonych. Dawkowanie obornika na jednostkę powierzchni terenu, zgodnie ze wskazaniami przytoczonymi w punktach od h do n sentencji postanowienia, a także brak jego przymowania bezpośrednio na glebie, ograniczy wpływ przedsięwzięcia na środowisko gruntowo-wodne.

Na potrzeby raportu oddziaływania na środowisko sporządzono ocenę warunków gruntowo-wodnych dla projektowanej fermy z uwzględnieniem wykorzystania obornika do nawożenia gleby w rejonie miejscowości Kozłowo, a także w rejonie miejscowości Rańsk, Targowska Wólka, Grodziska, Popowa Wola, Rogale, Grądy (grunty „obce”, na których możliwe jest stosowanie nadwyżki obornika z projektowanej fermy indyków). Z przeprowadzonych analiz wynika, że w wyniku niewłaściwego zagospodarowania odchodów zwierzęcych (tj. przedawkowania dopuszczalnej ilości nawozu naturalnego), działalność projektowanego przedsięwzięcia może stanowić potencjalne, bezpośrednie zagrożenie dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych. W związku z powyższym, inwestor przewidział działania, mające na celu uniknięcie lub ograniczenie zagrożeń związanych z rolniczym wykorzystaniem obornika, poprzez zastosowanie rozwiązań, takich jak sporządzenie planu nawożenia gruntów, brak składowania obornika na terenie fermy, dostosowanie cykli do okresów nawożenia. Wykorzystanie terenów w wyznaczonych rejonach powinno być prowadzone pod pełną kontrolą przyszłego użytkownika, szczególnie w okresie zimowym.

Miejsce lokalizacji przedsięwzięcia znajduje się w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Puszcza Piska PLB280008, ustanowionego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. *w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000* (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 z późn. zm.), wobec którego obowiązującym jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. *w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków* (Dz. U. Nr 25, poz. 133, z późn. zm.). W bezpośrednim sąsiedztwie terenu inwestycji, wzdłuż zachodniej granicy działki nr 161/1, biegnie wschodnia granica obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Piska PLH280048, który został wymieniony w decyzji wykonawczej Komisji Europejskiej UE 2015/2369 z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG dziewiątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (numer aktu notyfikacyjnego C(2015) 8191). W sąsiedztwie zachodniej granicy inwestycji leży także zespół przyrodniczo-krajobrazowy Rzeki Babant i Jezioro Białe, na obszarze którego obowiązują przepisy rozporządzenia Nr 26 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. *w sprawie zespołu przyrodniczo – krajobrazowego Rzeki Babant i Jezioro Białe* (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2007 r. Nr 122, poz. 1700).

Na potrzeby raportu przeprowadzono inwentaryzację przyrodniczą fauny i flory w okresie od 15 kwietnia 2015 r. do 30 września 2015 r. Badania terenowe szaty roślinnej i zwierząt, z wyjątkiem ptaków, wykonano w obszarze o promieniu 200 m od granicy działki nr 161/1. Poza wyznaczoną strefą zbadano siedliska hydrogeniczne, zlokalizowane na zachód i południowy zachód od przedsięwzięcia. Powierzchnią badawczą awifauny objęto obszar 4,3 km², czyli tereny otwarte leżące w rejonie wsi Kozłowo.

Działka objęta wnioskiem stanowi pole uprawne o lekko pofalowanej powierzchni. Na tym terenie nie znajdują się stanowiska roślin objętych ochroną, ani siedliska przyrodnicze o znaczeniu dla Wspólnoty. W sąsiedztwie działki nr 161/1, od północy znajdują się tereny użytków zielonych oraz pól uprawnych z rozproszoną zabudową zagrodową. Na zachodzie, za drogą powiatową występują trwałe użytki zielone i enklawy lasu oraz torfowisko z kilkoma zbiornikami wodnymi. Od południa i wschodu przylegają obszary leśne. Flora segetalna pól uprawnych jest licznie reprezentowana głównie przez pospolite chwasty. Użytki zielone reprezentowane są zarówno przez zbiorowiska łąk kośnych jak i pastwisk. Zbiorniki wodne na badanym terenie stanowią istotny element krajobrazu. Brak ich na terenie inwestycji. Z materiału przekazanego przez wnioskodawcę wynika, że teren inwestycji posiada mniejszą wartość przyrodniczą niż niezabudowane tereny leżące w jej sąsiedztwie.

Stanowi on bowiem grunt orny, na którym uprawiane są zboża i nawożony jest obornikiem. Po zrealizowaniu inwestycji utrzymany zostanie dotychczasowy rolniczy sposób gospodarowania.

W odległości minimalnej 170 - 200 metrów od zachodniej granic inwestycji znajduje się siedlisko hydrogeniczne – torfowisko wysokie z roślinnością torfotwórczą (typ siedliska 7110), które należy do przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Piska PL11280048. Znajdują się tam stanowiska gatunków roślin objętych ochroną, w tym rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia* – objęta ochroną ścisłą oraz modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, bagno zwyczajne *Ledum palustre*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum* i grzybień biały *Nymphaea alba*, które są objęte ochroną częściową. Stanowi ono miejsce rozrodu kilku gatunków płazów oraz jest miejscem żerowania rzadkich gatunków mających znaczenie dla Wspólnoty, w tym wydry *Lutra lutra*, orlika krzykliwego *Clanga pomarina*, bielika *Haliaeetus albicilla*, zurawia *Grus grus*, bociana czarna *Ciconia nigra*. Zdaniem autorów opracowania stanowiącego uzupełnienie do raportu, torfowisko wysokie pozostaje poza zasięgiem oddziaływania budowy i eksploatacji inwestycji. Jednakże, może być poddawane presji środowiskowej ze względu na intensywną gospodarkę rolniczą w otoczeniu torfowiska (uprawa, wypas bydła), a także w związku z okresowymi zmianami klimatu (widoczne wyraźne objawy obniżenia się poziomu wody, co ma związek z panującą suszą). Znajduje to potwierdzenie w opinii hydrogeologicznej dołączonej do dokumentacji sprawy. Z przekazanych informacji wynika, że bezpośrednią zlewnię torfowiska stanowią pastwiska i tereny leśne znajdujące się na działkach nr: 135/1, 135/2, 139, 142/2, 142/1, 273 i 3223/2.

Podczas prowadzonych badań terenowych nie odnotowano cennych gatunków grzybów i porostów w obszarze bezpośredniego oddziaływania przedsięwzięcia. Na badanej powierzchni stwierdzono występowanie 3 gatunków owadów objętych ochroną: trzmiel ziemny *Bombus terrestris*, trzmiel kamiennik *Bombus lapidarius* i ślimak winniczek *Helix pomatia*. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348) wymienione gatunki objęte są ochroną częściową. Utrata terenów fragmentu pola uprawnego w wyniku realizacji inwestycji nie będzie się wiązać z likwidacją żadnych siedlisk chronionych gatunków bezkręgowców. Budowa i funkcjonowanie obiektu przemysłowego nie będzie istotne dla lokalnych populacji, gdyż w sąsiedztwie znajdują się tereny o funkcjach rolniczych, w tym ugory, łąki poddane sukcesji, łąki wilgotne na torfach, liczne mozaikowe enklawy zadrzewień – biotopy właściwe do przetrwania osobników zasiedlających obecnie obszar przewidziany do zainwestowania.

W okresie migracji płazów kontrolowano obszary potencjalnych wędrówek, zaś w okresie godowym, badano obecność płazów w zbiornikach wodnych. Podczas badań terenowych kontrolowano potencjalne miejsca aktywności rozrodczej płazów, prowadzono nasłuch głosów godowych. Rejestrowano napotkane osobniki, oraz kontrolowano wszelkie zagłębienia mogące stanowić przypadkowe pułapki dla płazów i gadów. Inwentaryzacja gadów prowadzona była w oparciu o obserwacje w terenie potencjalnych miejsc ich występowania. Gady były wyszukiwane przede wszystkim w siedliskach odpowiednich dla poszczególnych gatunków: suchych i dobrze nasłonecznionych oraz bardziej wilgotnych. Na terenie badań stwierdzono występowanie czterech gatunków płazów objętych ochroną: żaba wodna *Pelophylax esculentus* (około 300 os.), żaba trawna *Rana temporaria* (około 100 os.), żaba moczarowa *Rana arvalis* (około 80 os.), ropucha szara *Bufo bufo* (około 50 os.). Miejsca występowania płazów skoncentrowane były na zachód od działki inwestora, w zbiornikach wodnych w rejonie torfowiska, gdzie odbywały się gody powyższych gatunków. Poza okresem godów osobniki żab moczarowych i trawnych spotykano na terenie lasu na południowy wschód od terenu inwestycji. Ropuchy szare spotykane były na granicy lasu i pola (działki objętej wnioskiem). Siedliskiem jaszczurki zwinki *Lacerta agilis* jest prawdopodobnie strefa ekotonowa na granicy lasu i pola uprawnego objętego zamierzeniem inwestycyjnym. Odnotowano tam dwukrotnie pojedyncze osobniki. W obszarze torfowiska spotykano trzykrotnie jaszczurkę żyworodną *Zootoca vivipara*. W świetle informacji zawartych w opracowaniu, teren działki nr 161/1 nie jest miejscem, które spełnia ważne funkcje biocenotyczne dla herpetofauny, jednak w jego otoczeniu znajdują się tereny

częściej wykorzystywane przez tą grupę zwierząt. Miejsca rozrodu płazów znajdują się na wschód od inwestycji i potencjalnie także na północ (w 2015 r. pozbawione wody). Od miejsc rozrodu płazy migrują w kierunku terenów leśnych i łąkowych.

Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania bezpośredniego, pośredniego i skumulowanego na chronione gatunki płazów i gadów ani na etapie budowy ani na etapie eksploatacji inwestycji. Obszar bezpośredniego i pośredniego oddziaływania przedsięwzięcia nie stanowi miejsca rozrodu płazów i gadów. Dlatego przed przystąpieniem do przeprowadzenia prac budowlanych nie widzi się potrzeby zabezpieczenia terenu inwestycji przed przedostawaniem się drobnych zwierząt. Realizacja przedsięwzięcia nie wiąże się z ingerencją w sąsiedztwie brzegów zbiorników wodnych, wobec czego herpetofauna nie będzie miała utrudnionego dostępu do siedlisk. Przez teren inwestycji mogą przemieszczać się osobniki herpetofauny, jednakże występujące na przedmiotowym terenie płazy i gady, jako zwierzęta mobilne, będą mogły przemieszczać się w miejsca o korzystniejszych warunkach siedliskowych. Badania terenowe nie potwierdziły występowania stanowisk kumaka nizinnego *Bombina bombina* i traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*. Przyczyną tego może być zanik drobnych zbiorników wodnych wywołany suszą. Jakkolwiek, jak wynika z uzupełnienia raportu, nie można wykluczyć, że gatunki te mogą występować na omawianym terenie. W ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie istnieje potencjalne ryzyko eutrofizacji i zanieczyszczenia zbiorników wodnych substancjami biofilnymi na skutek niewłaściwego zagospodarowania obornika i stosowania zwiększonych dawek nawozów. Tym samym podziela się opinię Stowarzyszenia, iż możliwa jest degradacja miejsc rozrodu płazów. Jednakże tereny w rejonie Kozłowa, leżące w sąsiedztwie torfowiska, są od 5 lat nawożone pomiotem indyjskim pochodzącym z obiektów inwestora zlokalizowanych w pobliskim Rybnie. Stosowanie nawożenia nie miało dotychczas degradującego wpływu na opisywane torfowisko. Inwestor utrzymuje, że planowana dawka azotu przy nawożeniu pomiotem z przyszłej fermy w Kozłowie (zamiast przewożenia nawozu organicznego jak dotąd z Rybna) nie zostanie zmniejszona. Z punktu widzenia obowiązku zapewnienia ochrony siedliska 7110, co wynika z celów ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Piska PLH280048, a także potrzeby zachowania siedlisk gatunków objętych ochroną, najistotniejszym jest powstrzymanie dopływu związków azotu i fosforu, które są odpowiedzialne za przyspieszanie procesu eutrofizacji. Niezbędne jest zatem przyjęcie odpowiednich dawek nawozu naturalnego na jednostkę powierzchni terenu, przy jednoczesnym określeniu jego składu chemicznego pod kątem szkodliwości dla wód podziemnych oraz zdrowia ludzi i zwierząt. W związku z powyższym, inwestor zobowiązany został do sporządzenia planu nawożenia, opracowanego zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej, na podstawie składu chemicznego nawozów oraz potrzeb pokarmowych roślin i zasobności gleb, uwzględniając stosowane środki wspomagające uprawę roślin i dodatki do wzbogacenia gleby.

W ocenie tegoż organu nie ma podstaw do stwierdzenia negatywnego oddziaływania inwestycji na ichtiofaunę. Realizacja prac budowlanych nie będzie się wiązać ze zmętnieniem wód i zmianą ich parametrów biochemicznych i fizykochemicznych. Przy uwzględnieniu działań minimalizujących, mających na celu ograniczenie dopływu substancji biofilnych do zbiorników wodnych, oddziaływanie inwestycji na etapie eksploatacji będzie nieistotne.

W otoczeniu planowanej inwestycji odnotowano następujące gatunki ssaków naziemnych: bóbr europejski *Castor fiber*, lis *Vulpes vulpes*, sarna *Capreolus capreolus*, jeleni *Cervus elaphus*, dzik *Sus scrofa*, zając *Lepus europaeus*. Nie stwierdzono śladów występowania wilka *Canis lupus* i rysia *Lynx lynx*. Charakter planowanego przedsięwzięcia, na etapie jego realizacji, nie będzie wpływał istotnie na lokalne populacje ssaków zasiedlających teren objęty badaniami. Nie przewiduje się także oddziaływania przedsięwzięcia na ssaki na etapie eksploatacji. Inwestycja nie przyczyni się bowiem do przeobrażenia zasadniczych żerowisk i miejsc rozrodu teriofauny.

Na zbadanym obszarze stwierdzono występowanie 4 gatunków nietoperzy: borowca wielkiego *Nyctalus noctula*, mroczka późnego *Eptesicus serotinus*, karlika większego *Pipistrellus nathusii* i karlika malutkiego *Pipistrellus pipistrellus*. Zgodnie z uzupełnieniem części przyrodniczej raportu, w obszarze inwestycji potencjalnie może występować 15 gatunków nietoperzy. Zidentyfikowane w trakcie badań

borowce wielkie, mroczki późne i karliki większe są pospolitymi gatunkami stwierdzanych w rejonie Warmii i Mazur. Obecność karlika małego można określić jako nieistotną dla oceny wpływu inwestycji na nietoperze (tylko pojedynczy przelot). Uzyskane wyniki (przeważnie niska aktywność poszczególnych gatunków, brak epizodów wysokiej aktywności) wskazują, że w badanym terenie brak jest miejsc w istotny sposób koncentrujących aktywność nietoperzy takich jak ważne żerowiska i trasy migracyjne. Miejscem, w którym stwierdzono największą liczbę przelotów jest krawędź lasu przy południowo-wschodniej granicy terenu inwestycji. Stwierdzono tutaj umiarkowaną aktywność mroczków późnych i borowców wielkich. Przeprowadzone badania nie wykazały obecności kryjówek nietoperzy wykorzystywanych w okresie rozrodu. W obrębie działki inwestycyjnej oraz w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych do budowy budynków hodowlanych brak jest miejsc mogących stanowić zimowiska nietoperzy. Przedmiotowa inwestycja nie będzie zawierać elementów mogących generować przypadki zabijania nietoperzy. Oceniono również, że przedmiotowa inwestycja nie spowoduje utraty schronień oraz nie będzie w inny sposób negatywnie oddziaływać na schronienia nietoperzy. Z uwagi, iż stosunkowo najważniejszym i najintensywniej wykorzystywanym przez nietoperze elementem krajobrazowym jest krawędź lasu, należy podjąć starania aby po uruchomieniu inwestycji nietoperze nadal korzystały z tej przestrzeni, graniczącej z terenem inwestycji. W tym celu wskazano do realizacji wariant obejmujący rezygnację z podstawowej lokalizacji budynku Nr 1 i przeniesienie go do północnej części terenu inwestycji. Zastosowanie takiego rozwiązania pozwoli na zachowanie w większym stopniu przestrzeni wykorzystywanej przez nietoperze oraz zmniejszy oddziaływanie oświetlenia nocnego inwestycji oraz generowanego przez inwestycję hałasu. Ponadto, w celu zachowania funkcjonalności krawędzi lasu dla nietoperzy inwestor zobowiązany został do zastosowania oświetlenia terenu inwestycji, które pozwoli na utrzymanie warunków ciemności nocnej przestrzeni pomiędzy krawędzią lasu a budynkami hodowlanymi. Dodatkowo, rezygnacja z wentylacji mechanicznej na rzecz cichej wentylacji grawitacyjnej zminimalizuje płoszenie poprzez nadmierne zanieczyszczenie hałasem.

W ramach inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w 2015 r. wykonano 11 kontroli terenowych awifauny. Zaobserwowano łącznie 2254 osobników należących do 82 gatunków ptaków. Z wyjątkiem krzyżówki są one objęte prawną ochroną przyrody. Na szczególną uwagę zasługuje 14 gatunków, wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, dla ochrony których wyznacza się obszary Natura 2000: bielik *Haliaeetus albicilla*, błotniak łąkowy *Circus pygargus*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, bocian biały *Ciconia ciconia*, bocian czarny *Ciconia nigra*, dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, gąsiorek *Lanius collurio*, kania czarna *Milvus migrans*, kania ruda *Milvus milvus*, lerka *Lullula arborea*, orlik krzykliwy *Clanga pomarina*, rybołów *Pandion haliaetus*, trzmielojad *Pernis apivorus*, żuraw *Grus grus*. Na działce objętej wnioskiem nie stwierdzono lęgów żadnego z wymienionych gatunków. W najbliższym otoczeniu inwestycji – na terenach leśnych znajduje się stanowisko lęgowe dzięcioła czarnego. Na działce inwestycyjnej znajdowały się jedynie stanowiska lęgowe dwóch par skowronka *Alauda arvensis* oraz pojedyncze pary: lerki *Lullula arborea*, pliszki żółtej *Motacilla flava* i przepiórki *Coturnix coturnix*. W odniesieniu do tych gatunków tutejszy organ podziela wnioski autorów drugiego uzupełnienia raportu, iż ze względu na dostępność optymalnych siedlisk na tej działce, zajęcie przez inwestycję wschodniej jej części, nie spowoduje zmian w wyżej wymienionych lokalnych populacjach tych gatunków. Nie przewiduje się także negatywnego oddziaływania na ugrupowania ptaków terenów leśnych i ekotonowych, gniazdujących w zasięgu obszaru, na którym może dochodzić do płoszenia i niepokożenia awifauny w wyniku obecności ludzi i pracującego sprzętu budowlanego, a w niedalekiej przyszłości istnienia zabudowy oraz hałasu towarzyszącemu planowanej inwestycji. W największej liczebności (w liczbie co najmniej 3 par) występowały gatunki ptaków śpiewających, m.in. bogatka *Parus major*, pierwiosnek *Phylloscopus collybita*, kapturka *Sylvia atricapilla*, śpiewak *Turdus philomelos*, trznadel *Emberiza citrinella* i zięba *Fringilla coelebs*. Są to gatunki, które mogą występować w okolicach osiedli ludzkich.

Największą presję na stwierdzoną awifaunę lęgową będzie wywierał etap realizacji inwestycji. Dlatego postanowiono, że hałaśliwe prace budowlane, skutkujące największym potencjalnie efektem

wypłaszania awifauny, w tym budowa fundamentów, stawianie elewacji, transport materiałów budowlanych, zostaną wykonywane poza okresem lęgowym, tj. poza okresem od 1 marca do 15 sierpnia. Prace wykończeniowe, instalacja urządzeń technologicznych – ze względu na niską emisję hałasu – dopuszczone będą w okresie lęgowym. Ponadto, złagodzony zostanie efekt płoszenia i niepokojenia na etapie eksploatacji inwestycji w wyniku odstąpienia od zagospodarowania terenów leżących w strefie ekotonowej – nie przewiduje się budowy ogrodzenia i budynków indyczarni w pasie o długości 50 metrów od ściany lasu.

Najistotniejszym oddziaływaniem w odniesieniu do ptaków będzie zmiana użytkowania terenu inwestycji, tj. części gruntu ornego leżącego poza stałym oddziaływaniem ludzi. Po realizowaniu inwestycji powstanie obszar zabudowany, na którym zaplanowano budowę sześciu obiektów inwentarskich do chowu indyków, silosy do magazynowania paszy oraz zbiorniki na gaz. Spowoduje to bezpośrednią utratę żerowisk w miejscu zajętym przez inwestycję. Dodatkowo w strefie tzw. wypłaszania będzie widoczna niższa aktywność łowiecka ptaków. Zasięg strefy oddziaływania różni się w przypadku różnych gatunków ptaków. Inny jest dla ptaków wróblowatych, a inny dla dużych ptaków drapieżnych np. jastrzębiowatych. Wśród ptaków charakteryzujących się największą płochliwością znajdują się ptaki szponiaste, w tym orlik krzykliwy, oba gatunki kani – czarna i rdzawa, bielik, błotniaki. W tym względzie autorzy drugiego uzupełnienia raportu przyjęli strefę oddziaływania o promieniu 500 m od terenu inwestycji (przyjęta została długość częściowej strefy ochrony ptaków drapieżnych). Wyniki badań terenowych pokazują, że ptaki żerujące w pobliżu zabudowań Kozłowa wykorzystywały również tereny leżące w mniejszej odległości niż ta ustalona na potrzeby przeprowadzenia analizy oddziaływania inwestycji na awifaunę. Na tej podstawie można przyjąć, że przyjęta strefa 500 m jest racjonalna.

Z informacji udzielonych w drugim uzupełnieniu wynika, że na terenie działki objętej wnioskiem żerowiska mają: lerka, błotniak stawowy i kania ruda. Ponadto na części obszaru mieszczącego się w strefie 500 m od inwestycji znajdowały się fragmenty terenów łowieckich orlika krzykliwego, bociana czarnego, żurawia i bociana białego. Oceniono, że w stosunku do błotniaka stawowego i kani rudej może nastąpić utrata 43 ha powierzchni żerowisk pojedynczych par tych gatunków. Natomiast dla lerki powierzchnia ta będzie mniejsza i wyniesie 3 ha. Autorzy części przyrodniczej raportu uznali, że ubytek terenów łowieckich będzie nieistotny, ponieważ ich potencjalne żerowiska obejmują istotnie większą powierzchnię – 4,3 km². Względem danych literaturowych wielkość rewiru łowieckiego błotniaka stawowego może być różna i waha się od 160 ha do nawet ok. 1500 ha (po opuszczeniu gniazda przez podloty). Z kolei kania ruda poluje zazwyczaj w promieniu do 3–5 km od swego gniazda, ale poszukując pożywienia potrafi oddalić się na znaczną odległość, nawet do 12 km. Z danych uzyskanych w 2015 r. wynika, że ptaki te żerowały na całości terenów otwartych wokół miejscowości Kozłowo, zarówno w sąsiedztwie wsi, jak i w pobliżu lasu. Biorąc pod uwagę wielkość zajmowanych rewirów, o czym świadczą wyniki obserwacji terenowych, utrata określonej powierzchni żerowisk pary błotników stawowych i pary kani rudej nie wpłynie w istotny sposób na możliwość zdobywania przez nie pokarmu.

Kluczowymi terenami w rejonie wsi Kozłowo są trwałe użytki zielone, wykorzystywane jako pastwiska i łąki kośne. Wyniki badań ornitofauny wskazują, że stanowią one główny rejon żerowiskowy ptaków, także orlika krzykliwego i bociana białego. Zgodnie z przekazanym materiałem przewiduje się, że nastąpi utrata 13 ha żerowisk bociana białego, 7 ha żerowisk orlika krzykliwego oraz 12 ha żurawia. Wykonawcy raportu stwierdzili występowanie 3 stanowisk orlika krzykliwego. Najbliższe stanowisko gniazdowania oddalone jest ok. 600-700 m w kierunku południowym, natomiast drugi i trzeci rewir leży w odległości ok. 3 km w kierunku północno-zachodnim i ok. 3,8 km na północno-wschód od miejsca realizacji inwestycji. Jednakże, w świetle przekazanego materiału oddziaływanie inwestycji może dotyczyć 2 stanowisk orlika krzykliwego. Wynika to z faktu, że obserwowano jedynie ptaki z pary gniazdującej na południowy i północno-zachód od działki objętej wnioskiem. Rewir lęgowy trzeciej pary, który jest położony w kierunku północno-wschodnim od inwestycji, oddalony jest od niej o ponad 4 km. Rozmiary terytoriów orlików krzykliwych wahają się

między 5–15 km² w dobrych warunkach siedliskowych. Terytorium samca jest większe niż samicy. Samce w poszukiwaniu pokarmu oddalają się czasami nawet powyżej 5-10 km od gniazda, choć zazwyczaj ich stałe łowiska oddalone są o 2-3 km. Z większym prawdopodobieństwem główny rewir żerowania pary gniazdującej w kierunku północno-wschodnim leży w pobliżu miejscowości Głogno i Gajne. W odniesieniu zaś do 2 par orlików, istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że budowa i użytkowanie inwestycji nie wpłynie na nie znacząco negatywnie. Wyniki obserwacji przeprowadzonych w 2015 r. nie potwierdzają żerowania orlików na działce objętej wnioskiem, która stanowi grunt orny. Może to prowadzić do wniosku, że teren ten nie jest atrakcyjnym żerowiskiem dla orlików. Z dużym prawdopodobieństwem orliki patrolują teren inwestycji w poszukiwaniu drobnych zwierząt, w szczególności płazów, które w nieusystematyzowany sposób przemieszczają się z zachodu na południowy wschód, czyli ze zbiorników wodnych w kierunku śródleśnych mokradeł i odwrotnie. Zgodnie jednak z raportem teren inwestycji nie jest miejscem masowej migracji płazów. Na uwagę zasługuje również informacja, że *„podczas lotów na teren żerowiskowy, nie stwierdzono, żeby orliki omijały miejscowość Kozłowo, wręcz przeciwnie, przelatywały centralnie nad miejscowością, która nie stanowiła dla nich bariery i nie zwiększa dystansu do żerowania. Dodatkowo obserwacje wykazały, że orliki polowały razem z bocianami na świeżo koszonej łące i obecność ciągnika z kosiarką rotacyjną nie powodowała ich płoszenia”*. Autorzy drugiego uzupełnienia wniosku, że posadowienie planowanych budynków, które odznaczają się niewielką wysokością, niską emisją hałasu oraz brakiem oświetlenia skierowanego w górę i/lub pulsacyjnego, nie będzie stanowić czynnika płoszącego na trasie pomiędzy rewirami lęgowymi a żerowiskami. Tutejszy organ podziela zdanie autorów raportu w kwestii braku znaczącego oddziaływania na lokalną populację orlika krzykliwego. Uznano, że budowa i użytkowanie fermy nie spowoduje utraty ścisłych żerowisk orlika, gdyż teren inwestycji nie stanowi ważnej części ich rewiru łowieckiego. Dlatego, przez analogię, dla błotniaka stawowego i kani rudej inwestycja nie będzie miała istotnego wpływu na zdolność zdobywania pokarmu przez wymienione gatunki. Niewątpliwie zwiększone oddziaływanie na awifaunę wystąpi w fazie realizacji w wyniku wzrostu poziomu hałasu spowodowanego pracą sprzętu budowlanego oraz ruchem pojazdów po terenie inwestycji. W związku z tym, prace związane z przemieszczeniem gruntu, pracą maszyn emitujących ponadnormatywny hałas przeprowadzane będą poza okresem lęgowym.

W odniesieniu do bociana białego i żurawia, które mogą żerować w zasięgu oddziaływania inwestycji oceniono, że nie nastąpi znacząca zmiana warunków siedliskowych tych gatunków ptaków. Biorąc pod uwagę powierzchnię terenu inwestycji oraz strefę jej potencjalnego oddziaływania, teoretycznie może dojść do utraty, odpowiednio 3% i 2,8% powierzchni żerowisk bociana białego i żurawia.

Obszar planowanego przedsięwzięcia położony jest w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Rzeka Babant i Jezioro Białe. W toku przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko przeanalizowano zgodność planowanego przedsięwzięcia ze szczególnym celem ochrony zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i zakazami obowiązującymi na tym obszarze. Dokonana analiza wykazała, że inwestycja nie stoi w sprzeczności z przepisami obowiązującymi na obszarze zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. W odniesieniu do obszarów Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008 i Ostoja Piska PLH280048, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie, poddając analizie zgromadzony materiał dowodowy, dokonał jego oceny w zakresie wpływu na cele i przedmioty ich ochrony oraz możliwości utrzymania właściwego stanu ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz integralności obszarów. Ogólnym warunkiem utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony ptaków i ich siedlisk na obszarze Natura 2000 Puszcza Piska jest m.in.: zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów, a w przypadku zaprzestania ich użytkowania rolnego przeciwdziałanie ich zarastaniu celem utrzymania żerowisk dla ptaków związanych z terenami otwartymi, w szczególności dla orlika krzykliwego i bociana białego. Istotne jest również zachowanie terenów nieurbanizowanych, stanowiących miejsca lęgowe i żerowiska dla ptaków związanych z terenami otwartymi. Biorąc pod uwagę informacje zawarte w raporcie oraz jego uzupełnieniu dotyczące występowania przedmiotów obszaru Natura 2000 Puszcza

Piska oraz oddziaływania planowanej inwestycji na te gatunki i ich siedliska, tutejszy organ uznał je za wystarczające do uzgodnienia warunków realizacji inwestycji. W ocenie Regionalnego Dyrektora w przypadku realizacji przedsięwzięcia nie nastąpi wzrost stopnia antropopresji, który spowodowałby utratę siedlisk i żerowisk gatunków ptaków, dla ochrony których wyznaczony został obszar Natura 2000 Puszcza Piska. W wyniku realizacji przedmiotowej inwestycji nastąpi czasowa zwiększona antropopresja związana z prowadzonymi pracami budowlanymi, jakkolwiek przy zastosowaniu określonych w sentencji warunków realizacji, nie doprowadzi to do istotnej zmiany sposobu wykorzystania przestrzeni przez gatunki ptaków objęte ochroną w ramach sieci Natura 2000. W bezpośredniej kolizji z inwestycją nie znajdują się żadne siedliska przyrodnicze oraz stanowiska/siedliska roślin i zwierząt chronionych na obszarze Natura 2000 Ostoja Piska PLH280048. W odległości 170 – 200 m na zachód od inwestycji znajduje się siedlisko przyrodnicze typu 7110 Torfowisko wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe). Jest to siedlisko, które odznacza się dużą wrażliwością na wszelkie zmiany antropogeniczne, a zwłaszcza ingerencje w warunki wodne. Pośrednio mogą na nie oddziaływać użyźnione spływy z gruntów ornych nawożonych obornikiem. W efekcie może to powodować przyspieszoną sukcesję roślinności zaroślowej i leśnej na tym siedlisku, zaś w dłuższej perspektywie czasu może to prowadzić do utraty siedlisk szeregu gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną stwierdzonych w obrębie torfowiska. W tym względzie wskazano zastosowanie działań minimalizujących polegających na opracowaniu planu nawożenia w celu wyeliminowaniu ryzyka przenawożenia gruntów ornych. Inwestor został zobowiązany do przeprowadzenia badań laboratoryjnych gleby i ściółki z pomiotem ptasim co pozwoli na określenie dopuszczalnych dawek nawozowych.

Przedmiotowa inwestycja położona będzie na terenie dorzecza Wisły. Na obszarze tym wyznaczono Jednolitą Część Wód Podziemnych 33 (kod europejski: PLGW230033). Ocena stanu ilościowego i chemicznego określona jest jako dobra. Przedmiotowa jednolita część wód podziemnych nie jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto inwestycja położona będzie w obszarze Jednolitej Części Wód Powierzchniowych o numerze europejskim PLRW200025264299 pod nazwą „Krutynia do wpływu do jez. Beldany wraz z dopływami i jeziorami”. Jest to rzeczna naturalna część wód, której stan oceniono jako zły, również osiągnięcie celów środowiskowych jest zagrożone. Realizacja planowanego przedsięwzięcia przy zastosowaniu Kodeksu dobrych praktyk rolniczych na obszarach użytkowanych rolniczo (stosowanie nawożenia nawozami naturalnymi, stosowanie nawozów bezpośrednio przed maksymalnym zapotrzebowaniem roślin na składniki pokarmowe, przestrzeganie terminów nawożenia itp.), nie będzie wiązać się z ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Hodowla zwierząt jest źródłem emisji gazów cieplarnianych do powietrza, które mają wpływ na zmieniający się klimat. Wysoka koncentracja gazów cieplarnianych w atmosferze, wynikająca z działalności człowieka, wzmacnia efekt cieplarniany (wzrost temperatury na planecie) i prowadzi do globalnych zmian klimatycznych, które coraz częściej przejawiają się występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak fale upałów, susze, silne wiatry, grad, tornada, ulew, burze i powodzie. Rolnictwo, a zwłaszcza hodowla zwierząt, odgrywa szczególną rolę w kontekście zmian klimatu. Podstawowym, gazowym zanieczyszczeniem powietrza, wynikającym z technologii każdej fermi drobiu, jest amoniak, powstający z kwasu moczowego obecnego w pomocie. Przedmiotowe przedsięwzięcie należy więc zaplanować w taki sposób, aby nie przyczyniało się do pogłębiania się zmian klimatu. Ilość związków azotowych emitowanych z odchodów zwierzęcych uzależniona jest od ilości związków azotowych pobranych w diecie, dlatego inwestor zamierza stosować dodatki paszowe, które przyczynią się do ograniczania wydalania azotu z odchodami. Budynki utrzymywane będą w czystości, zapewniona zostanie również odpowiednia temperatura i wilgotność w ich wnętrzach. W celu ograniczenia zagrożeń i szkód związanych z obecnymi bądź przyszłymi szkodliwymi skutkami zmian klimatu, należy podjąć działania adaptacyjne. Do najważniejszych z nich, w kontekście planowanej działalności, należy zaliczyć m.in. na etapie projektowania budynków odpowiedni dobór